

W. Somerset Maugham'ın "Rain" Adlı Kısa Öyküsünün Çevirisinde İzlenen Çeviri Stratejilerinin Dönemsel Dil Kullanımlarına Yansımaları

ÖĞR. GÖR. DR. DOLUNAY KUMLU*

Öz

Çevirmenlerin metinlerin çevirisinde izledikleri stratejiler onların çeviri sürecinde aldıkları kararları yansıtan aynalar gibidir. Bu yüzden çevirmenlerin stratejilerini iyi anlamak, çevirilerini değerlendirme aşamasında doğru tespitler yapılmasını sağlar. Bu çalışmada, William Somerset Maugham'ın 1921'de yazın alanına kazandırdığı "The Trembling of a Leaf: Little Stories of the South Sea Islands" adlı eserinde yer alan kısa öyküsü "Rain" ve bu eserin "Yağmur" başlığıyla Nazmi Akıman ve Ertuğrul Okutan tarafından 1953 yılında dönemsel dil kullanımlarıyla yapılmış olan çevirisi incelenecektir. Bu eserin çevirisinde çevirmenlerin çeviri sürecinde aldıkları kararlara ışık tutmak için kullanılan çeviri yöntem ve stratejileri ele alınacaktır. Bulgular ışığında, çalışmada yöntemsel olarak izlenecek yol metnin içinden bu stratejileri gerekçelendiren en uygun örnekler seçilerek çevirmenlerin kararlarının çeviriyi biçimlendirme aşamasını somutlaştırmak olacaktır. Çevirmen stratejilerinin içeriğinin ve kavramsal kapsamının belirlenmesinde her dilin kendi olanakları çerçevesinde bir çözümleme yapılabileceği açıktır. Bu çalışmanın kuramsal çerçevesi, bu bağlamdaki görüşlere yer verilerek oluşturulacaktır.

Anahtar sözcükler: çeviri stratejileri, çeviri yöntemleri, çevirmen kararları, öykü çevirisi, yazın çevirisi, Somerset Maugham

THE REFLECTIONS OF THE TRANSLATION STRATEGIES UPON THE LINGUISTIC USAGES OF A SPECIFIC TIME PERIOD IN W. SOMERSET MAUGHAM'S SHORT STORY "RAIN"

Abstract

Strategies of translation employed by the translators are just like mirrors, which reflect their decisions they make in the process of translation. Thus, understanding the strategies of translators means pushing the right button in criticising their translations. This paper examines "Rain", which is one of the short stories within the work entitled "The Trembling of a Leaf: Little Stories of the South Sea Islands" written by William Somerset Maugham and was published in 1921. It focuses on its translation with the title "Yağmur" by Nazmi Akıman and Ertuğrul Okutan, who employed the linguistic usages of the time period they live in, and was published 1953. The translation of the short story will be scrutinized to clarify the decisions of the translators as for the procedures and strategies of translation preferred and the process of translation will be enlightened by giving the examples that best rationalize the usage of the strategies of translation. Every individual language has its own merits, and undoubtedly, an analysis of the content and the conceptual scope of translation strategies is possible within this framework. The theoretical framework of this study will be composed of the views within this context.

Keywords: Translation Strategies, Translation Procedures, Translator's Decisions, Short Story Translation, Literary Translation, Somerset Maugham.

GİRİŞ

William Somerset Maugham'ın 1921'de yazın alanına kazandırdığı "The Trembling of a Leaf: Little Stories of the South Sea Islands" adlı eserinde yer alan kısa öyküsü "Rain", "Varlık Yayınevi" tarafından yazarın iki başka öykününün de çevirisinin toplandığı kitapta "Yağmur" ismiyle Nazmi Akıman ve Ertuğrul Okutan tarafından dönemin Türkçesiyle dilimize çevrilmiştir. Öykülerinde Pasifik Okyanusu'nda bulunan adalara yaptığı gezilerdeki gözlemlerine yer veren ve gittiği yerlerde gözlemlediği insanlara benzer karakterler kurgulayan Maugham'ın yarattığı gizem unsurları, biçiminin uyandırdığı heyecan ve gerçek deneyimleriyle neredeyse bütünleşmiş olan yazarlık yeteneği eserlerinde belirgin biçimde göze çarpmaktadır. Bu makalede incelenecek eserin çevirisinde ise yazarın anlattıklarını dönemsel dil kullanımları ile çevirenlerin izledikleri çeviri stratejileri konusunda aldıkları kararlar ve bu kararların ürünü olan çevirileri örneklerle incelenecektir.

ESERİN YAZARI VE ÇEVİRİLMİŞ DİĞER ESERLERİNE BAKIŞ

Eser ve yazar ilişkisi, okuyucuya eseri çözümlememizde eser ile ilgili önemli birtakım ipuçları verebilir. Bu bakımdan öncelikle yazarı yakından tanıtmak daha aydınlatıcı olacaktır. Yaşam öyküsü 1874 yılında babasının İngiliz Elçiliğinde çalıştığı Paris'te başlayan yazar, sekiz yaşında annesini ve on yaşında da babasını kaybetti. Babasının vefatından sonra amcasının yanına İngiltere'ye gönderildi. On altı yaşına geldiğinde Almanya'nın Heidelberg şehrinde edebiyat ve felsefe öğrenimi gördü. İngiltere'ye döndükten sonra da tıp öğrenimine başladı. 1897 yılında ilk romanı olan "Lisa of Lambeth" i yazdı. 1915'te başyapıtı olarak nitelendirilen "Of Human Bondage" yayımlandı. Philip Carey isimli bir çocuğun yetişkin bir adama dönüşmesini konu edinen eser [...] yaşamına birtakım şanssızlıklarla başlayan ana karakterin çeşitli hatalar yapıp hayatı sorgulayarak yaşam amacını bulduğu bir olgunlaşma serüvenidir (Britten, 2021, s. 32). Otobiyografik olan bu romanında yazar hastanedeki deneyimlerinden kesitler vererek bir bakıma kendi olgunlaşma yolculuğunu anlattı ve romancı kişiliğini pekiştirdi. Roman 1946 ve 1949'da Necdet Sander ve Fikret Ürgüp tarafından "Şehvet Düşkünü" adıyla, 1963 yılında Vahdet Gültekin tarafından "Hayatın Esiriyiz" adıyla ve 1964'te de "Hayat Hüzünleri" adıyla Nihal Yeğinobalı tarafından dilimize çevrilmiştir. Maugham 1917 yılında birçok kez tekrarlayacağı Pasifik ve Uzak Doğu yolculuklarının ilkine çıktı. Bağımlısı olduğu bu yolculuklar başta, kendisi gibi büyüdü diyarların sevdalısı olan Fransız ressam Paul Gauguin'in yaşamından esinlendiği 'The Moon and Sixpence' isimli romanı olmak üzere çok sayıda öykünün dokusunu oluşturdu. Bu roman Türkçeye Fatma Aylin tarafından çevrilmiş ve Can Yayınları tarafından basılmıştır. Bu roman da yazarın en başarılı ve değişik romanlarından biri olarak kabul edilir. Ünlü ressam Paul Gauguin'in yaşamının en ilginç kısmını etkileyici bir üslupla ve derin bir psikolojik atmosferle anlatır. Kitabın adının nerden geldiği de okuyucu açısından merak konusudur. Bu romanla Maugham yazarlık yaşamında ikinci büyük çıkışını yapmıştır denebilir. Birinci Dünya Savaşı sırasında Avrupa'da İngiliz hükûmetinin emrinde gizli ajan olarak görev yapan yazar, bu döneme ait gözlem ve deneyimlerine dayalı olarak yazdığı casusluk öykülerini 'Ashenden' isimli öykü kitabında topladı.

Arkadaşı olan yazar Ian Fleming James Bond serüvenlerini yazarken anılan kitaptan etkilendiği belirtmişti.

Hayatının büyük bir bölümünü Pasifik Adaları ve Uzakdoğu yolculuklarına adayan yazar, bu yolculuklar boyunca yazdığı öykülerinde sömürgelerde görev yapan Avrupalı memurların, keyfince yolculuk yapan gezginlerin ve denizcilerin bu uzak diyarlardaki yalnızlıklarını, yerlilerle olan dramatik ilişkilerini ve buldukları egzotik yerlerle sıra özlemi arasında asılı kalan psikolojik durumlarını işledi. Bu makalede çevirisindeki dönemsal dil kullanımlarındaki çevirmen kararlarının inceleneceği eser yazarın ilk olarak 1921’de basılmış olan “The Trembling of a Leaf: Little Stories of the South Sea Islands” adlı kitabında yer alan kısa öyküsü “Rain” dir. Bu kitapta ayrıca The Pacific, Mackintosh, The Fall of Edward Barnard, Red, The Pool, Honolulu, Rain, ve Envoi adlı öyküler de yer almıştır. Bu çalışmada incelenen çeviri, Varlık Yayınevinden 1953 yılında “Yağmur” adıyla çıkan bir Nazmi Akıman-Ertuğrul Okutan çevirisidir.

KAYNAK METNİN KONUSU VE ÇÖZÜMLEMESİ

Güney Pasifik’te adını Tutuila adasının Pago Pago limanından alan bir köyde geçen öykü, farklı amaçlarla Pasifik adalarına doğru gelirken misyoner bir çift olan Bay ve Bayan Davidson ile Doktor Macphail ve eşinin gemide tanışması ile geçen olaylarla başlar. Görev için Apia’ya gidecek olan Doktor Macphail ve eşi, köydeki kızamık salgınının mürettebattan birinde görülmesi üzerine geminin Apia’ya alınmayacağına bildirilmesiyle adada kalmak zorunda kalır. Farklı bir görev yani misyonerlik için adaya gelmiş olan Davidsonlarla yolları yeniden kesişir. Adada kalmak zorunda kalan çiftler adanın yerlilerinden olan dükkân sahibi Bay Horn’un evinde oda kiralamak zorunda kalır. Burada geminin Apia’ya kabul edilmeyişi ile adadan oraya iş aramaya gitme planı olan San Franciscolu Sadie Thompson ile karşılaşır. Sadie adadakilerin deyimi ile “yoldan çıkmış” bir fahişedir. Adadakilerin deyimi ile yoldan çıkmıştır. Limana gelen Amerikan askerleriyle para karşılığı gününü gün etmekte ve ada halkı bundan rahatsız olmaktadır. Bu kadın için bir şeyler yapılmalıdır. Öykünün giriş kısmından gelişme bölümüne, tüm bu olaylar ile aynı anda başlayan yoğun bir yağmur yüzünden karakterlerin Bay Horn’un evinde bir bakıma mahsur kalmasıyla şekillenecek hayatlarıyla geçilecektir. Yani yağmur aynı zamanda öykünün de başlığıdır ve öyküde sembolik bir öge olarak kullanılmıştır. Yağmurun başlamasıyla yazınsal kurgu örgüsü başlar, artmasıyla olaylar düğümlenir ve en sonda yağmurun dinmesi olayların çözüm aşamasına geldiğini gösterir.

Bu bölümü yorumlamak gerekirse aslında inançsız, eğitilmiş ve asil bir İskoç olan Dr. Macphail’in gemide gökyüzünü seyrederken kaynak metinde “Southern Cross” a odaklanmasıyla okur olarak farkında olmadan öykünün genel dokusunda hâkim olacak “din” teması ile tanışıyoruz ya da en azından yazar bunu amaçlıyor olabilir. Daha sonra karakterlerden bazılarının söylemlerinde (register) kesit dil olarak nitelendirilebilecek biçimde din ile ilgili ifadeler içeren cümlelere daha fazla yer verilmiştir. Karakterlerden misyoner çiftin adada kalmasının nedeni de zaten “din” unsurudur. Sömürgecilik sonrasında misyonerlik bağlamında yaşanan benzer sosyal tablolar yazarın bizzat bu bölgelere yaptığı gezilerle öykünün oldukça canlı tasvirler ile resmedilmesiyle sonuçlanmıştır. Yine sömürgecilik dönemi sonrası ortaya çıkan salgın hastalıklara

da burada yaşananlar ile vurgu yapılmıştır. Öykünün dini ve mistik örgüsü gereği adaya gelen doktorun burada mahsur kalışı tesadüf değildir, insanların bedenlerini iyileştirmek için gönderilmiştir, tıpkı insanların ruhlarını iyileştirmesi için gönderilen misyoner çift Davidsonlar, özellikle de Bay Davidson gibi. Bay Davidson adadaki yerlilerin inanç eksikliklerini Tanrı'yı onlara anlatarak gidermesi için gönderilmiştir. Oldukça katı bir tutum içinde, asık yüzlü, kuralcı, merhametsiz, hayatını Tanrı'ya adanmış, kendini günahlardan tamamen arınmış gören ve bu konuda aşırı hassasiyeti ve hatta zaafı olan bir adam portresi çizer. Evliliği bile gerçek anlamda yaşamaz ona göre inançlı bir erkek kadın zaafından arınmalıdır. Dünyanın tüm güzelliklerini bir yana bırakıp kendini Tanrı'ya dua etmeye ayırmalıdır. Adada Sadie Thompson ile karşılaşması da tesadüf değildir. Aslında, onun da ruhunu iyileştirmek üzere oradadır.

Öykünün gelişme bölümünde yağmurla evde tıklıp kalan karakterler, Sadie Thompson'ın hayatını düzeltmek için birlik olurlar. "Sadie" isminde de bir sır saklamıştır yazar. "SAD"ie" yani "sad" sözcüğü üzgün anlamına gelir –ie eki ise İngilizcede bazen küçültme, bazen sevgi, bazen de acınan kişi zavallı anlamları içerir. Bu bağlamda "zavallı kadın" çağrışımı içeren bir isim çıkıyor önümüze. Tam da bu nokta da bir isim daha aynı sırrı saklar. Bay "Davidson"ın soyadı. Davidson aslında "David's Son" yani "Hz. Davut Peygamber'in Oğlu" anlamını çağrıştırır. Bu da onun dini kişiliğini ön plana çıkarmak amacıyla okuyucuya sunulmuş bir ipucudur. Bu bölümde Bay Davidson Sadie'yi bir Tanrı edası takınarak kâh azarlar kâh duaya zorlar. Ona göre dini kabullenir ve dinine göre yaşarsa Sadie'nin talihsiz yaşamı sona erecek, huzura kavuşacak ve doğru yolu bulacaktır. Öykünün film uyarlamasında da Bay Davidson hep Sadie'den yüksekte durur, ya merdivenlerin üst basamağına çıkar ya da Sadie'ye diz çöktürür. Filmde onun kendisini Sadie'nin – ve onun nezdinde tüm insanların – bir kurtarıcısı gibi gördüğü açıkça görülür. Davidson kendisini Tanrı ile özdeşleştirecek kadar iman ve inanç sahibi görüntüsü çizer. Asla kırılmayacak bir çelik, asla yıkılmayacak bir duvar gibi sert ve güçlü bir kişiliktir. Bu telkinler esnasında diğer karakterler de Sadie'nin imana getirilmesi konusuna destek verseler de bizzat dâhil olmazlar. Asıl himaye – ki burada yine sömürgecilik dönemi "himaye" kavramına bir gönderme olduğunu düşündüren bir unsur olarak görebileceğimiz – Bay Davidson'ın himayesi, gücü ve iradesidir. Sadie Thompson gibi bir fahişeyi bile inançlı bir kadın olmaya ikna edebilmiştir.

Öykünün sonlarına yaklaştığımızda, olayların yaşanmasını sağlayan ve bir noktaya kadar kurguyu zirveye taşıyan ve düğümleyen bir unsur olarak "yağmur"dan tekrar bahsetmek istiyorum. Öyküde birçok unsurun tesadüfî seçilmemesi gibi öykü başlığının "Yağmur" olması da tesadüf değildir. Yağmur, karakterleri oda kiraladıkları evde bir arada yaşamaya mecbur bırakır. Böylece pek çok şey yaşanır. Yağmur tıpkı "din" kavramı gibi insanları bir araya getiren ya da ayıran unsur konumundadır. Yağmur hep yağar ta ki bir sabah Bay Davidson sahilde ölü bulunana kadar... Olayların bu noktada okurda en merak uyandıran hali aldığı söylenebilir çünkü Bay Davidson intihar etmiştir. Can almak Tanrı'ya mahsus bir eylem iken bunu neden yapmıştır? Yağmur neden dinmiş ve parlak bir güneş açmıştır? Sadie neden gramofon ile yüksek sesle müzik dinlemektedir ve kahkahalar atmaktadır? Tüm bu soruların yanıtları aslında yaşananları özetleyecektir. Yağmur ve din temalarının birlikte örüldüğü öyküde yağmurun sembolik olarak seçildiğinden bahsetmiştim. Bu bağlamda da başka bir özelliği ön plana çıkar yağmurun:

“Ruhların arındırıcısı” olma özelliği. İşte bütün bu olaylarda kötü olan ne varsa yağmurla yıkanmış temizlenmiş olmalıdır, Sadie bile tertemiz inançlı bir kadın olmuştur. Gerçekten bu doğru mudur? Öykünün sonunda da Sadie o inançlı kadın mıdır? Peki ya Bay Davidson’a ne olmuştur? İşte bu noktalarda bir durup düşünmek gerekir. İntiharından bir gece önce Bay Davidson zaafına yenik düşüp Sadie’nin odasına gider ve onunla birlikte olduğunu okur olarak odaya girmeden önceki mimikleriyle ilgili yazılanlardan sezebiliriz. Bu durumda yağmurun, dinin ve hatta kendisinin tertemiz bir kadın haline getirdiği Sadie’yi o kirletmiştir. Bunu kaldıramaz ve kendini öldürür. Oldukça mükemmeliyetçi beklentileri olan ve mükemmel bir insan olduğunu düşünen Bay Davidson bile hata yapmıştır ki diğer zavallı insanlar nasıl yapmasın! Bu onu ölüme sürüklemiştir. Onun bu zayıflığı karşısında Sadie, mutlak bir güç imajı çizdikten sonra bu hale gelen bir adamın bile hata yaptığını, günah işlediğini ve kendini öldürecek kadar Tanrının yolundan çıktığını görünce, eski günlerine döner... Müziğini açar, erkekleri çağırır, gülüşler savurur... O artık eski Sadie’dir... Güneş çıkmış, hava açmış ve güzel günler gelmiştir; Sadie gününü gün edecektir ki Bay Davidson’un ölümünü bile umursamaz. Diğer karakterler ve hatta karısı Bayan Davidson da durumu farkına varmıştır fakat Sadie öyle yıkılmıştır ki ona yıkılmaz bir kale, hatasız ve kusursuz bir Tanrı gibi gelen bu adamın böyle büyük bir hata yapmasıyla, eski haline yani olmak istediği şekline bürünüp bir bakıma insanların “din” yoluyla bile değiştirilmeye çalışılmaması gerektiği fikrinin iyice vurgulanmasını sağlamıştır. Yağmur bile insanın özünü arıtamamıştır. Bay Davidson’ın ise kendini öldürerek bir günahkârı yok ettiğini ve böylece teselli olduğunu söyleyebiliriz.

EREK METİNLE İLGİLİ KISA BİLGİ

Bu çalışmada incelenen öykünün çevirisi, Varlık Yayınevi tarafından basılmıştır. 1953 yılında “Yağmur” adıyla çıkan, Nazmi Akıman ve Ertuğrul Okutan’ın birlikte yaptığı çeviridir. Çevirinin yapıldığı yıllar göz önüne alındığında o döneme ait dilsel kullanımlar göze çarpmaktadır. Çevirmenlerin yaşadığı dönemin koşulları gerekli çeviri stratejilerinin belirlenmesi anlamında alınan çeviri kararlarına yansımıştır. Bu çalışmada erek metnin tamamından seçilecek örneklerle çevirmenlerin stratejilerine açıklık getirilmesi amaçlanmıştır. Bu şekilde bir yazın metni türü olan bu öykünün çevirisinde alınan çevirmen kararları daha belirgin olarak görünecektir. Farklı yazın metinlerinin çevirisinde de bu yaklaşımla incelemeler yapıldığında benzer çalışmalar üretilebileceği görüşü ile yol alınacaktır.

KURAMSAL ÇERÇEVE

Bu öyküdeki dönemsel dil kullanımlarının çevirmen kararları ile seçilmiş ve gerçekleştirilmiş olduğunu söylemek doğru olacaktır. Çevirmenler aldıkları kararlarla eserin çevirisinde izleyecekleri yolda stratejiler belirleyip çeviri yolculuklarını bu çizgide sürdürürler. Çevirmen kararlarının ve bunların ışığında beliren çeviri stratejilerinin incelenmesi amacıyla çeviribilim alanında bu konuyu kuramsal olarak ve detaylı biçimde ele alan Gideon Toury’nin görüşlerine başvurmak gerekir. Toury (1995, s. 56) çeviriyi normların yönettiği bir etkinlik olarak tanımlar. Bu normlar kaynak dil ve kültür dizgeleri arasında her iki dili ve kültürü de temsil eden eserin bu iki

uç arasındaki konumunun düzenlenmesini sağlar. Çeviri normlarını üç başlık altında inceleyen Toury, ilk olarak süreç öncesi normları veya diğer bir deyişle öncül normların varlığından bahsetmiştir. Bu normlar iki grupta incelenebilir: a. Çeviri politikası b. Çevirinin doğrudanlığı. Çeviri politikası hangi yazarın hangi metnin çevrileceğine karar verilmesi ve yapılacak bu çeviride çevirmenin çeviriyi yapmadan önce kaynak metinde etkin olan normlara mı yoksa erek metinde etkin olan normlara mı uyacağı konusunda bir karar vermesiyle ilgilidir. Bu çalışmada incelenen çeviride çevirmenler, Somerset Maugham'ın daha önce çevirisi yapılmamış olan "Rain" adlı öyküsünü çevirerek Türkiye Cumhuriyeti'nin kurulmasının ardından ülkenin yazınsal alanda da gelişmesine katkıda bulunma faaliyetlerinden biri olan yabancı dilden çeviri yaparak edebiyatı zenginleştirme eylemini gerçekleştirmiş bulunmaktadır. Bu anlamda yaptıkları işin oldukça değerli olduğu söylenebilir.

Çevirmen kararlarının bir sonucu olarak izlenen çeviri stratejilerini tanımlarken Boztaş ve Yener (1999, s. 36) çevirmenlerin bir metnin çevirisinde kendi amaçları doğrultusunda uyguladıkları bir hareket planı olduğunu ifade ederler. Bu stratejilerin herhangi bir metne uygulanabilir olduğunu ve farklı uygulamaların ayırt edici olduğunu vurgularlar. Yazıcı (2007, s. 31) ise çeviri stratejilerinin her dilin olanaklarına göre farklılaşabileceğini ifade ederken bazı diller arasındaki benzerlikler nedeniyle bu stratejilerin örtüşebileceğinin altını çizer. Çevirmenlerin zaman içinde çeviri sorunları ile ilgili çeşitli stratejiler geliştirdiğini belirten Baydan (2018, s. 290) ise çeviri kuramlarını bilen bir çevirmenin çeviri stratejileri konusunda daha geniş bir perspektife sahip olacağını ve çeviri sorunlarının çözümüne dair farklı stratejiler deneyeceklerini belirtmiştir. Çevirmen stratejilerine bu açıdan bakıldığında akademik eğitim süreçlerinde edinilen kuramsal bilginin bir kılavuz gibi yön gösterici nitelik taşıyacağı aşikardır.

Korkmaz (2016, s. 36) çevirmenlerin çeviri stratejileri hakkındaki farkındalıkları da çeviri sürecini olumlu yönde etkileyebilecek bir etmen olarak karşımıza çıktığını vurgularken bu stratejilerin bilinçli ve gerekli biçimde kullanılması çeviri sürecinde ortaya çıkabilecek zorlukların üstesinden gelmede çevirmenlere yol gösterebileceğini belirtmiştir. Odacıoğlu ve Barut (2018 s. 1367) çeviri stratejilerine başvuran bir çevirmenin hem sözdizimsel hem de anlamsal sorunların üstesinden geleceğini ifade ederek bu amaçla çevirmenin metne bir ön inceleme yapmasının öneminin altını çizmektedir. Literatürde bu konuda üretilmiş çalışmalara bakıldığında çevirmenlerin çeviri sürecinde aldıkları kararlarla belirledikleri çeviri stratejileri oldukça önemli olup, bunların daha iyi analiz edilmesi açısından Vinay ve Darbelnet'in (1995, s. 128) bu konuyu mercek altına aldıkları çalışmaya detaylı bir bakış yerinde olacaktır. Vinay ve Darbelnet (1995, s. 128) çeviri stratejilerine kavramsal olarak bir yöntem olarak yaklaşım çevirmenin metnin çevirisi ile ilgili izleyeceği yol hakkında alacağı kararların öncelikle iki ana başlık toplandığını belirtir: 1. Doğrudan çeviri (Direct Translation) 2. Anlamsal ve biçimsel çeviri (Oblique Translation). Bu ana başlıklar altında yedi farklı çeviri yönteminden bahsedilmektedir. Bu yöntemlerden ilk üçü sözcüğü sözcüğüne çeviri kapsamında olup diğerleri anlamsal ve biçimsel çeviri kapsamında yer alır. Bu konuya açıklık getirebilmek için incelenecek yöntem başlıklarının çevirileriyle birlikte yer aldığı bir tablo verilmiştir.

Vinay ve Darbelnet'in Çeviri Strateji ve Yöntemlerine Yaklaşımı		
Doğrudan Aktarım Yöntemleri	1. Borrowing	Ödünçleme
	2. Calque	Öyküntü
	3. Literal Translation	Düvgü Değiştirme
Anlamsal ve Biçemsel Çeviri Yöntemleri	4. Transposition	Dilbilgisel Dönüştürüm
	5. Modulation	Perspektif Kaydırma
	6. Equivalence	Eřdeęerlilik
	7. Adaptation	Uyarlama

Tablo-1: (Terimlerin çevirileri için Turgay Kurultay'ın (2000) yayımlanmamış eseri "Çeviri Sürecinde Dil: Eşdeğerlik mi Çeviri İşlemi mi?" referans alınmıştır.

Bu stratejilere Yazıcı (2007, s. 32) ise farklı bir yorum getirmiştir. Türkçenin olanakları da göz önünde bulundurarak bir sınıflandırma yaptığından bahseder. Bu sınıflandırmada ilk olarak sözcük ve tümce düzeyinde sözdizimsel ve anlamsal çeviri stratejilerini ele alır. Bu grupta 6 başlıktan bahseder: 1. Ödünçleme: a. Doğrudan aktarım b. Öyküntü, 2.Somutlaştırma, 3. Üstünlümlü/Altınlımlı çeviri, 4. Türetme, 5. Telafi, 6. Çıkarım. İkinci grupta tümce ve metin düzeyinde anlamsal çeviri stratejilerinden bahseder. Üçüncü grupta ise edimsel çeviri stratejilerine yer verir. Bu grupta 1. Yer değiştirme, 2. Açıklama, 3. Uyarlama, 4. Standartlaştırma, 5. Perspektif Kaydırma, 6.Açıklamalı çeviri, 7. Yabancılaştırma/yerelleştirme, 8. Daraltma/genişletme gibi çeviri stratejileri ve yöntemleri bulunmaktadır. Yazıcı (2007, s. 31-39) bu sınıflandırmalara açıklamalar getirmiş ve örneklendirerek netlik kazandırmıştır.

İNCELEME YÖNTEMİ

Bu çalışmada incelenen öykünün çevirisinde bahsi geçen gruplamalar ışığında örnek teşkil edecek dönemsel dil kullanımlarıyla çevirmenlerin aldıkları kararlar doğrultusuna belirledikleri çeviri strateji ve yöntemleri somutlaştırılmaya çalışılacaktır.

EREK METİNDEKİ ÇEVİRİ STRATEJİLERİ VE YÖNTEMLERİ

1953 yılında dönemin Türkçe kullanımlarıyla dilimize çevrilen öyküde stratejilerin ve yöntemlerin incelenmesine geçmeden önce öykü hakkında birkaç ek bilgi sunmak isterim. Öykünün Amerikan yapımı 1930'larda çekilmiş bir film versiyonu da bulunmaktadır. Filmin

çevirisi henüz yapılmamıştır. Alt yazısı da mevcut değildir. Bu yüzden film uyarlaması bu çalışmanın kapsamına alınmamış olsa da öykünün çevirmeni Ertuğrul Okutan'ın "dönemsel" güzel dil kullanımlarıyla yapılmış çevirisi aynı dönemde çekilen Yeşilçam filmlerindeki replikleri hatırlatmaktadır. Bundan bahsetme amacım öykünün çevirisinin yapıldığı 1950'li yıllarda günümüz Türkçesinin değil o dönemki Osmanlıcadan modern Türkiye Türkçesine geçiş dönemi dilinin kullanılmasından dolayıdır. Örnekler vermek gerekirse: "tepesinin açılmağa başladığı, İskoç aksanile, gülüşüyle, merhametsiz nazarlarla yeşil adaya baktı, bahriye muhiti oluşu, nasıl müstebit bir idare tesis ettiğini düşünürken, vb." Örnekleri çoğaltmak mümkündür. Öykünün içinde geçen bazı argo ifadeler de bazen çoklu nokta kullanımı ile sansürlenmiş; bunun da dönemin içinde bulunduğu koşullarla ilgili olduğunu düşünüyorum. Öyküdeki çevirmenlerin kararlarına etki etmiş olabilecek birkaç noktaya değindikten çeviri stratejileri ve yöntemlerine bakmak yerinde olacaktır.

1. Ödünçleme:

a. Doğrudan Aktarım: Sözcüğün hiçbir değişikliğe uğratılmadan ya da erek dilin sesletim kurallarına uygun biçimde aktarılmasıdır (Yazıcı, 2007, s. 32). Örneğin, "information" yerine "enformasyon" biçiminde çeviri yapılması gibi.

Örnekler:

Kaynak Metin	Erek Metin
Scots accent (s.1)	İskoç aksanile (s.3)
Pacific (s.8)	Pasifik (s.10)
San Francisco (s.40)	San Fransisko (s. 41)
Hawaiians (s.21)	Havayanlar (s.22)
gramophone (s.28)	gramofon (s.29)
gangrene (s.31)	kangren (s.32)
mission&missionary (s.12)	misyon&misyoner (s.13)
volcanic (s.3)	volkanik (s.5)
piano (s.20)	piyano (s.21)

Örneklere bakıldığında özel isimlerden yer belirtenlerin çevirisinde bu yöntemin daha çok tercih edildiği görülmektedir. Aynı zamanda yabancı dilden sesletimi aynı biçimde alınmış ve kullanılmakta olan sözcüklerde de çevirmenler ödünçlemeye başvurmuştur.

b. Öyküntü: Sözcük veya tamlamanın birebir çevrilmesidir (Yazıcı, 2007, s. 32). Örneğin, "hospital" yerine "hastane" biçiminde çevrilmesi gibi.

Örnekler:

Kaynak Metin	Erek Metin
rail (s.1)	küpeşte (s.3)
smoking-room (s.1)	sigara salonu (s.1)

innumerable (s.26)	sayısız (s.27)
native hut (s.25)	yerli kulübesi (s.26)
spotless (s.36)	lekesiz (s.37)
injection (s.41)	iğne (s.41)
naval officer (s.49)	deniz subayı (s.49)
corpse (s.49)	ceset (s.49)
eyebrow (s.51)	kirpik (s.51)

Öyküntü stratejisi ile çeviri öykünün genelinde yaygın görülmektedir. Fakat cins isimlerin çevirisinde daha çok tercih edilmiş, kültürel, deyimsel veya metaforik öğeleri içeren kısımlarda hiç yer almamıştır. Öykünün çevirmenlerin aldığı kararlar bu şekilde gerçekleşmiştir.

2. Somutlaştırma: Üst anlamlı bir sözcüğü somut bir sözcükle değiştirmektir. Örneğin, “meal” yemek yerine “peynir ekme” gibi (Yazıcı, 2007, s. 32).

Örnekler:

Kaynak Metin	Erek Metin
a long chair (s.1)	şezlong (s.3)
costume (s.6)	elbise (s.8)
trader (s.7)	dükkanacı (s.9)
She`s getting her <u>own board</u> . (s.11)	<u>Yemeğini</u> kendisi temin edecek. (s.12)
motors (s.20)	otomobil (s.21)

Örneklerden anlaşılacağı gibi çevirmenler kaynak metindeki bazı ifadeleri daha somut ve net hale getirme amaçlı kararlar alarak bu yöntemle çevirmeyi tercih etmişlerdir.

3. Üst anlamlı/Alt anlamlı Çeviri: Bu çeviride sözcüğün bire bir karşılığı yerine üst anlamlı veya alt anlamlı karşılığını kullanmaktır (Yazıcı, 2007, s. 32). Örneğin, “Oda kötü kokuyor” yerine “Oda havalandırılmalı” gibi.

Örnekler:

Kaynak Metin	Erek Metin
with a grey toothbrush moustache (s.36)	gri, fırça gibi bıyıklarıyla (s.37)
(ceset için) He is quite cold. (s.48)	(ceset için) Buz gibi soğumuş. (s.49)
I will guarantee <u>her good behaviour</u> (s.37)	<u>Uslu duracağını</u> ben size garanti ediyorum.(s.37)

Öykünün çevirmenleri yer yer alt anlamlı veya üst anlamlı çeviri stratejisine başvurmuşlardır.

4. Türetme: Erek kültürden yola çıkarak sözcük türetme anlamına gelir (Yazıcı, 2007, s. 32). Örneğin, “triangle” için “üçgen” gibi.

Öykünün çevirmenleri, çevirinin yapıldığı yıllarda Türkçede önceden mevcut olmayan yeni bir sözcük türetme yolunu hiç tercih etmemiştir.

5. Telafi: Dilsel kısıtlamalar yerine çevrilemeyen bir sözcük veya ifadenin çeviri metnin ilerleyen kısmında italik, koyu harf gibi tipografik özelliklerden yararlanarak çevrilmesidir (Yazıcı, 2007, s. 33). Örneğin, İngilizcede “he” veya “she” belirsiz öznesi yerine Türkçede “o” dendiğinde cinsiyet bilgisi yeterli çevrilmediğinden çevirmen bunu yerine göre “he” için “adam, delikanlı, oğlan vs.” gibi çevirirken ve “she” için “kadın, kız, hanım vs.” gibi çevirebilir ve bunu koyu harfle veya italik olarak belirtebilir.

Bu öyküde bununla ilgili örneğe rastlanmamıştır.

6. Çıkarım: Sözcüğün, tamlama veya eşdizimli sözcüklerin anlamından yola çıkarak çıkarımda bulunarak çeviri yapma yöntemidir. Çeviride çıkarım erek dilde bütünün parçası veya tam tersi bir işlem olabilir. Neden, sonuç veya sürece de işaret edebilir. Örneğin, İngilizcedeki “honour killing” için Türkçede süreci ve sonucu işaret eden “kan davası” ifadesinin kullanılması gibi (Yazıcı, 2007, s. 33).

Örnek-1:

Kaynak Metin	Erek Metin
He gave her a hypodermic injection (p.41)	Doktor teskin edici bir iğne yaptı. (p.41)

Bu örnekte “Ona deri altı iğne yaptı.” ifadesi olarak çevrilmesi düşünülen cümlelerin çevirisi “Doktor teskin edici iğne yaptı.” biçiminde çevrilmiştir. Çevirmenlerin mantıksal çıkarım yapmış olduğu açıktır çünkü bu ifadenin öncesinde iğne yapılan karakter sinir krizi geçirmekte olduğundan doktor istirahat etsen iyi olur sana iyi bir ilaç vereceğim diyerek sakinleştirici vereceğinin sinyalini vermiştir.

Örnek-2:

Kaynak Metin	Erek Metin
...will never be thoroughly Chistianised. (s.6)medenileştirilemeyeceğini...(s.8)

Bu örnekte de sözleri sarf eden karakterin Hristiyan bir misyoner olması nedeniyle ve bir misyonerin Hristiyanlaştırma ile medenileştirmeyi eş değer kavramlar olarak göreceği öngörüsü ve çıkarımında bulunduğunu düşündüğüm çevirmenler çeviriyi tablodaki biçimde yapmayı tercih etmişlerdir.

7. Yer Değiştirme: Tümcenin dilbilgisel olarak farklı bir şekilde yeniden düzgülenmesidir. Örneğin, “she hates chatting” ifadesinin “sohbetten nefret ediyor” diye yapılan çevirisinde “chatting” için “sohbet etmek” zamir olarak kullanılabilirken “sohbet” isim biçimine dönüşmüştür (Yazıcı, 2007, s. 35). Dilbilgisel bir dönüştürüm yapılmıştır.

Örnekler:

Kaynak Metin	Erek Metin
“You look as <i>pleased</i> as Punch,” <u>the doctor</u> said irritably . (s.43)	<u>Macphail</u> sinirlenerek , “ <i>Keyfinizin</i> yerinde olduğu belli,” dedi. (s.43)

Bu çeviri stratejisi için tablodaki bir tümce içinde üç farklı örnek mevcuttur. Kaynak metinde altı çizili olan cins isim “the doctor” yerine erek metinde doktorun soyadı olan “Macphail” biçiminde çevirisi ile özel isim biçiminde karşılık bulmuştur. İkinci olarak kaynak metindeki “pleased” sözcüğü sıfat görevinde iken erek metinde “keyif” ismiyle karşılık bulmuş ve sözcüğün türü dönüştürülerek çeviri yapılması kararı alınmıştır. Üçüncü olarak ise kaynak metindeki “irritably” zarf görevinde iken erek metinde “sinirlenmek” eylemine ek getirilerek karşılanmıştır.

8. Açıklama: Kaynak metinde bulunmayan ancak kaynak metin bağlamından ve erek kültüre dayalı bilgilerden yola çıkarak çevirmenin ek bilgiyi çeviri metnin içinde yoğurarak açıklamada bulunmasıdır (Yazıcı, 2007, s. 35). Örneğin, kaynak kültüre özgü bir yemeği erek metinde içindekileri açıklayarak çevirmek gibi.

Bu çeviri stratejisine öykünün çevirisinde hiç yer verilmemiştir.

9. Uyarılama: Kaynak metni erek kültürün özelliklerini göz önünde bulundurarak çevirmektir. Bazı durumlarda yeniden yazma olarak tanımlanabilir (Yazıcı, 2007, s. 36).

Örnek-1:

Kaynak Metin	Erek Metin
...he saw for the first time in his 6 experience cases of <u>elephantiasis</u> ... (s.6)	(s.7) meslek hayatında ilk olarak <u>cüzzamlı</u> adamların...

Bu örnekte kaynak metinde “elephantiasis” olarak verilen karşılığı “fil hastalığı” olarak günümüzde bilinmekte olan hastalığın yerine erek metinde o dönemde Türkiye’de daha çok ismi duyulmuş bu hastalığa çok benzeyen “cüzzam” hastalığı biçiminde çevirme yoluna gidilmiştir.

Örnek-2:

Kaynak Metin	Erek Metin
They were eating <u>Hamburger</u> steak again. (s.19)	Yine <u>külbastı</u> yiyorlardı. (s.20)
A little native girl brought them a dish of <u>Hamburger</u> steak,... (s.11)	Küçük yerli kızı bir tabak <u>külbastı</u> getirdi. (s.12)

Bu örnekte de çevirmenler kaynak kültürde oldukça popüler bir et yemeği olan “hamburger” yerine erek metinde erek kültürde popüler bir et yemeği olan “külbastı” sözcüğünü kullanarak uyarılma stratejisine başvurmuşlardır. Bu uyarılma metnin çevirisinde iki kez tekrarlanmıştır.

Bu konuya bir başka örnek de öyküde on dört kez geçen “God” sözcüğünün çevirisinde “Allah” olarak yer almasıdır.

10. Standartlaştırma: Uyarılmanın aksine toplumsal, yöresel ve zaman farklılıklarını göz ardı ederek ölçünlü ve dilbilgisel kurallara sadık dil kullanarak çeviri yöntemidir (Yazıcı, 2007, s. 37).

Öykünün çevirisi 1953 yılında basılmıştır ve dönemin karakteristik dil kullanımları çeviride açıkça görülmektedir. Bu nedenle bu çeviri yöntemi çeviride söz konusu olmamıştır.

11. Perspektif Kaydırma: Sözcük, yerleşmiş ifadelerin veya argo çevirilerinde perspektif kaydırmaya başvurulabilir. Örneğin, “pizza” yerine “pide” denmesi gibi (Yazıcı, 2007, s. 37).

Örnekler:

Kaynak Metin	Erek Metin
“You men! You filthy, dirty pigs! You`re all the same, all of you. Pigs! Pigs!” (s.51)	“Siz erkekler! Yok musunuz... Hep aynı b..un soyusunuz, hepiniz de... Pis cenabetler!...”
“You poor low-life bastard.” (s.31)	“Soysuz peze..... Senin gibi” (s.32)

Bu çeviri stratejisine en iyi örnekler kitaptaki argo kullanımlardır. Çevirmenler dönemin toplumsal yapısı gereği bu sözcüklerin çevirisinde perspektif kaydırarak bazı kısımları da noktalarla tamamlayarak bir nevi sansür uygulaması yapmışlardır. Başka örnek olarak da bir önceki bölümde örneklediğim stratejide “hamburger” yerine “külbastı” denmesi ve “God” yerine “Allah” sözcüğünün tercih edilmesi ve tamamlayıcı öğelerden faydalanılmasıyla (çok şükür vs.) okurda dini açıdan kabul edilebilir çeviri izlenimi uyandırılması hedeflenmiştir.

12. Açıklamalı çeviri: Belge niteliği taşıyan bilimsel ya da yazınsal metinlerde çevirmenin yazar ve kaynak metinle ilgili ek bilgi vermesi ve ayrıca kendi çeviri strateji ve kararlarını anlattığı çeviri yöntemidir (Yazıcı, 2007, s. 38).

Öykünün çevirisinde açıklamalı çeviri yöntemine yer verilmemiştir.

13. Yabancılaştırma/Yerelleştirme: Yabancılaştırma çevirmenin yabancı kültürü tanımak amacıyla erek dilin olanaklarının elverdiği ölçüde kaynak veya erek kültüre yakın çeviri stratejileri kullanmaktır. (Yazıcı, 2007, s. 38)

Örnekler:

Kaynak metinde 10 kez yinelenmiş olan öyküdeki yerli halkın giydiği geleneksel pasifik kıyafeti olan "lava-lava" yabancılaştırma stratejisi uygulanarak sesletimi de Türkçeye uygun olduğundan aynen bırakılmıştır. Benzer şekilde hindistan cevizi kabuğundan yapılan ve kâseye benzeyen geleneksel bir bardak türü olan "kava" bardakları da çevrilmeyerek yabancılaştırma stratejisi uygulanmıştır. Yerleştirme ya da farklı kaynaklara göre yerleştirme stratejisine baktığımızda uyarılma bölümünde verilmiş olan "hamburger" in "külbastı" olarak çevrilmesi ve "God" yerine "Allah" kullanılması ile örneklenebilir. Çevirmenler ayrıca misyoner karakterlerin buldukları adada Hristiyanlığı öğretmek ve yaymak için bulduklarını bilmelerine rağmen, "çok şükür", "Allah'a şükür" gibi ifadeler kullanarak toplumunun büyük çoğunluğu Müslüman olan ülkemizde daha kabul edilebilir bir çeviri üretmeyi hedeflemiş olabilirler.

14. Daraltma/Genişletme: Çevirmenin erek dil ve kültürün gereksinimlerine ve işverenin istemlerine dayalı olarak çeviriyi açmıyarak veya ek bilgi vererek genişletmesi veya tam karşıtı biçimde kaynak metni veya kısmen özetleyerek çevirmesidir. Çevirmenler en yetkin çeviriyi yapmak için çeviri metnin kimi zaman silme adı verilen yöntemle kısaltılması ya da ekleme adı verilen yöntemle genişletilmesi de çeviri stratejisi olarak bu başlık kapsamına alınabilir (Yazıcı, 2007, s. 39).

Örnek:

Kaynak Metin	Erek Metin
"When you're asked <u>to a party at Government House at Apia</u> you'll notice that <u>all the ladies</u> are <u>given a pillow-slip to put their - their lower extremities in.</u> " (s.8)	" <u>Apia'ya</u> gittiğiniz zaman <u>oradakilerin kendilerini sinekten nasıl koruduklarını</u> siz de göreceksiniz." (s.10)

Örneğe bakıldığında, kaynak metinde verilen cümledeki bazı kısımlar çevrilmediğinden bunların erek metinde yer almadığı görülür. Çevirmenler kısmi silme stratejisi uygulamıştır. Yazar "hükümet binasındaki bir partiye davet edildiğinizde" derken çevirmenler bunu sadece "Apia'ya gittiğinizde" diye çevirerek hem kısmen silmiş hem de anlamı daraltmış olmuşlardır. Ayrıca kaynak metinde "all the ladies" yani tüm kadınlardan bahsedilirken çevirisinde "oradakilerin" denerek kadın erkek tüm katılımcılar kastedilmiştir. Kaynak metinde sinekten korunmakla ilgili bir konudan bahsedildiğinden önlem almak adına "kadınlara bacaklarını korusunlar diye yastık kılıfı verildiği" yer almakta iken erek metinde bu bilgi silinmiştir. Anlam daralması olmuştur. Çevirmenlerin bu cümlede hem daraltma hem silme stratejisi uyguladığı söylenebilir.

SONUÇ

Bu çalışmada W. Somerset Maugham'ın "Rain" adlı kısa öyküsünün çevirmenlerinin çeviri kararlarını ve bu kararların sonucunda metnin çevirisinde kullandıkları çeviri stratejilerinin ve yöntemlerinin döneme ait Türkçe kullanımlara nasıl yansıdığı incelenmiştir. Nazmi Akıman ve Ertuğrul Okutan, 1953 yılında basılan ve bu öykünün de bulunduğu "Yağmur" başlıklı üç öykülük

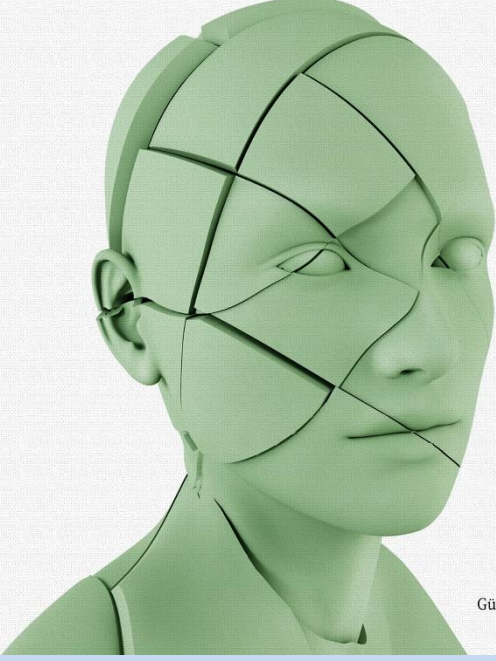
kitabı birlikte çevirmişlerdir. Dolayısıyla “çevirmen” kararları kavramındaki tekillik burada genişlemiştir. Öykünün yazarının Pasifik adalarından birini anlattığı öyküsünü çevirirken çevirmenler bazen okuru yazara bazen de yazarı okura götürecek farklı çeviri stratejilerine ve yöntemlere başvurmuşlardır. Bunların farklı kaynaklardan derlenen literatür taramasıyla derli toplu hale getirilip sunulmasından sonra öyküden seçilecek örneklerin Prof. Dr. Mine Yazıcı'nın 2007 yılında yayımladığı “*Yazılı Çeviri Edinci*” adlı kitabından derlenen başlıklar temel alınmıştır. Örnekler her çeviri stratejisi veya yöntemi için tespit edilirken kaynak metin ve erek metin arasında koşut okuma ve araştırma çalışması yapılmıştır. Bu örneklerin tamamı değerlendirildiğinde, çevirmenlerin metnin uzak bir sosyo-kültürel yazın katmanına ait olması nedeniyle oldukça farklı çeviri stratejilerine ve yöntemlerine başvurdukları görülmüştür. Türkiye Cumhuriyeti'nin yeni kurulduğu yıllarda ve Tercüme Bürosu gibi ülkenin ve edebiyatımızın gelişimine katkı sağlayacak oluşumların o dönemin önemli yazar ve çevirmenlerini bir araya getirmesiyle birlikte oldukça nitelikli eserler yazınımıza kazandırılmıştır. Bu öykünün bulunduğu kitap da bunlardan biridir. Dönemsel Türkçe kullanımlarını da içeren ve günümüze kadar ulaşan bu eserde çevirmenlerin stratejilerine ve kararlarına akademik bir bakışın ileride yapılacak benzer çalışmalara ışık tutacağı düşünülmektedir.

KAYNAKÇA

- Birkan Baydan, Esra (2018). “Edebiyat Çevirisinde Çevirmen ve Editör Kararları”. *RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, Özel Sayı, ss. 286-291. DOI: 10.29000/rumelide.454284
- Boztaş, İsmail ve Şirin Okyayuz Yener (1999). *Açıklamalı Çeviri Terimleri Sözlüğü*. Ankara: Siyasal Kitabevi.
- Maugham, William Somerset (1953). *Yağmur*. İstanbul: Varlık Yayınevi. (Çevirenler: Nazmi Akıman-Ertuğrul Okutan)
- Britten, Fatoş Işıl (2021). “Bedensel Sorunlar Çerçevesinde Karşılaştırmalı Bir İnceleme: Dokuzuncu Hariciye Koğuşu ve İnsanın Esareti (Of Human Bondage)”. *Söylem Filoloji Dergisi*, 6 (1), ss. 27-36. DOI: 10.29110/soylemdergi.867319
- Korkmaz, İnönü (2016). “Çeviri Stratejilerinin Yazın Çevirisinde Uygulanması: Yaşar Kemal'in Ölmez Otu Eserinin İngilizceye Çevirisinden Örnekler”. *Trakya Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 6 (12), ss. 35-46.
- Kurultay, Turgay (2000). Basılmamış makale “Çeviri Sürecinde Dil: Eşdeğerlik mi Çeviri İşlemi mi?”
- Odacıoğlu, Cem ve Evren Barut (2018). “Çeviri Usul, Strateji ve Yöntemleri Üzerine Bir Derleme”, *Tarih Okulu Dergisi*. Yıl 11, Sayı XXXIV, ss. 1363-1392. DOI No: <http://dx.doi.org/10.14225/Joh1184>
- "Rain" (PDF) – *via Lone Star College*. The short story by W. Somerset Maugham. [https://www.lonestar.edu/departments/english/maugham_rain.pdf] Erişim (20.09.2020)
- Toury, Gideon (1995). *Descriptive Translation Studies – And Beyond*. Amsterdam and Philedelphia, PA: John Benjamins.
- Venuti, Lawrence (ed.) (2000). *The Translation Studies Reader*. London and New York: Routledge, 1st Edition.
- Vinay, Jean Paul and Jean Darbelnet (1995). *Comparative Stylistic of French and English: A Methodology for Translation*. (J. C. Sager, & M. J. Hamel, Dü) Amsterdam-Philedlphia: John Benjamins Publishing.
- Yazıcı, Mine (2007). *Yazılı Çeviri Edinci*. İstanbul: Multilingual Yabancı Dil Yayınları.

TÜRK BİLİMKURGU EDEBİYATI VE ARKETİPLER

DR. VELİ UĞUR

Günce Yayınları

Oktay Yivli

Öykü Nasıl Okunur

modern öykü ve yöntem

Günce Yayınları

MAKSUT YİĞİTBAŞ

Edebiyatın Ebemkuşağı

Halit Ziya Hikâyeciliğinde

Renklerin Dili

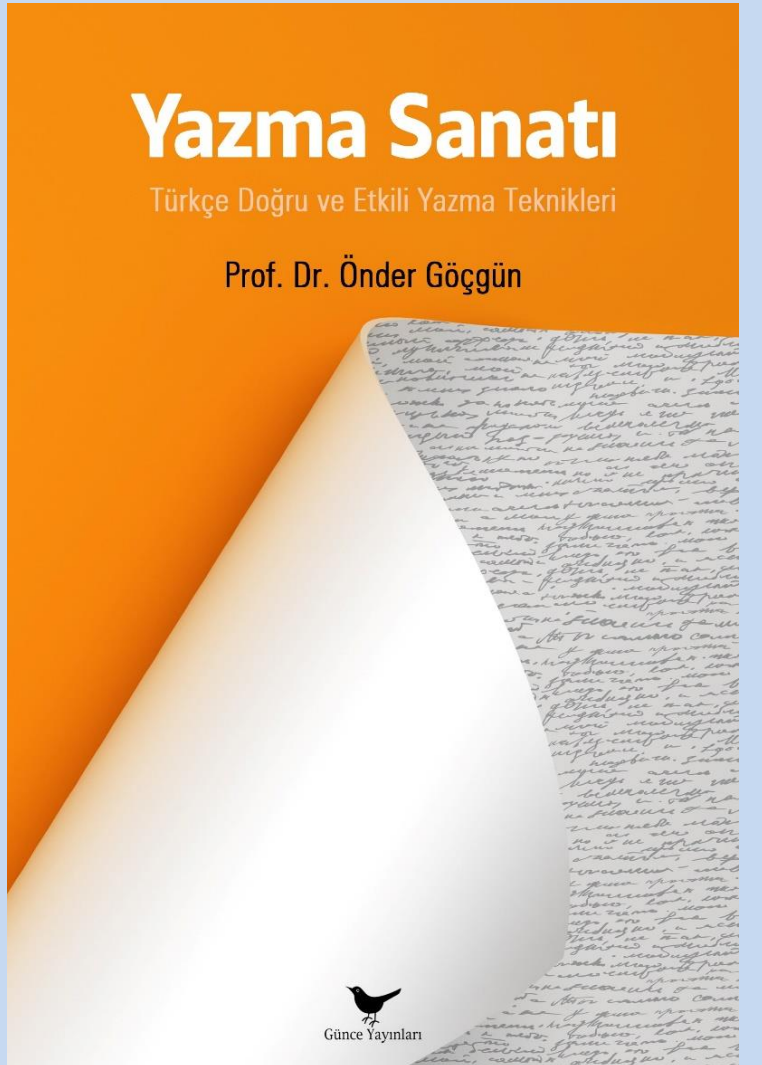

Günce Yayınları

Yazma Sanatı

Türkçe Doğru ve Etkili Yazma Teknikleri

Prof. Dr. Önder Göçgün

Günce Yayınları